

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 1014
Tarih: 12.02.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'de siyasi kriz ortamının derinleşmesi ile birlikte baş gösteren ekonomik krizin önüne geçilmesi, başta siyasi kriz olmak üzere tüm sebeplere çözüm bulunması ve yol haritasının belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

İdris BALUKEN

HDP Grup Başkanvekili

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye siyasetinde Cumhurbaşkanı ve AKP tarafından birkaç belirleyici faktörün devreye sokulması sebebiyle ekonomik kriz çanları çalmaya başlamıştır. Demokratik tecelli olan 7 Haziran seçim sonuçlarına saygı duyulmayıp erken seçim kararının Cumhurbaşkanı tarafından dayatılması, toplumsal ve bireysel özgürlüklerin kısıtlanması ile özellikle Kürt Sorununun Çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşmesi merkezli yürütülen Çözüm Süreci'nin Cumhurbaşkanı ve AKP eliyle bitirilmesi, ekonomiyi bir kriz ortamına sokmuştur. Madalyonun diğer yüzünde ise çatışmaların tekrar başlatılması bazı sorunların üzerini örtmek için işlevsel bir hale gelmiştir. Bu sorunlardan bazıları işsizlik, geçim sıkıntısı, demokrasi sorunu, gelir dağılımındaki adaletsizlik, yoksulluk, yolsuzluk ve ekonomik krizdir.

Bu ekonomik krizin, toplumsal infiale dönüşmesine ramak kalmıştır. Çünkü gerek sektörel ve bölgesel bazda gerekse de alanlar itibariyle Türkiye, makro ve mikro göstergeleri ile bir ekonomik krizin tam ortasındadır. Türkiye'de seçimlerin yapılıp ve sonuçlandırılması durumlarını aşan karaktere sahip bir siyasi krizin olması ile birlikte, gerek iç çatışmaların başlaması gerekse de uluslararası piyasalardaki olumsuz gidişat ve belirsizlik doların Türkiye tarihinde görülmemiş şekilde, art arda rekorlar kırmasına sebep olmaktadır. Dolar uzunca bir süre 3 liranın üzerinde işlem görmüş, bir süreliğine 3 Liranın altına düşen dolar, 2016 Ocak itibariyle tekrar 3 Liranın üstüne çıkmıştır.

Dolardaki yükseliş tüm sektörleri vurmaktadır. Bankacılık sektöründe doların yükselmesi ile birlikte sadece bir bankanın kaybı 500 milyon doları aşmış bulunmaktadır. Gidişat Türkiye'deki bankacılık sektöründe krizin kapıda olduğunu göstermektedir. Nitekim bu kriz eşliğini, kapitalizmin dünya ekonomisini finans kapital üzerinden örgütlediği gerçekliği ile birlikte düşündüğümüzde durumun vahim tablosu net olarak görülecektir. Doların yükselişi ve Türk Lirasının dolar karşısındaki yüzde 20'leri aşan değer kaybı, bankacılık sektörünün yanı sıra çiftçi üreticilerini de oldukça olumsuz etkilemiştir. Mazot, gübre, yem, ilaç gibi çiftçi üretiminin vazgeçilmezi olan ithal ürünler, dolardaki yükselişten nasibini almıştır. Çiftçiler devletten aldıkları desteğin yaklaşık üç katı kadarını dolardaki yükselişe vermektedir. Bu ürünlerdeki artışlar çiftçiler için büyük bir maliyet demek olmakla beraber tüm ekonomiyi olumsuz etkileyen durumların ortaya çıkması da demektir. Bu kapsamda dünya ölçeğinde gıda fiyatları düşerken, Türkiye'de gıda fiyatlarının yükseliyor olması içinde bulunduğumuz iktisadi dramı daha net bir şekilde göstermektedir. Türkiye'de Bingöl, Ağrı, Muş başta olmak üzere bazı kentlerde yoksulluk %20 gibi dehşet verici bir oranı

aşmış durumdadır. Bunun yanı sıra gelir dağılımındaki adaletsizlik Cumhuriyet tarihi boyunca görülmeyen şekilde artmış, toplumsal dinamikler bu duruma somut tepkiler göstermeye başlamıştır.

Sektörel ve üreticiyi esas alır bazda yapılan değerlendirmeleri güçlendirecek bir iktisadi gösterge de Türkiye'nin ihracatı ile ilgilidir. 7 Haziran seçimleri sonrasında varılan temmuz ayı ile birlikte son dokuz aydır sürekli gerileyen ihracat, Türkiye'de son üç yılın en düşük seviyesine varmıştır. Nitekim bu temmuzdan bir buçuk ay sonra da dolardaki yükselişin tetiklemesiyle dış borçta kişi başına düşen ekstra yük 1.498 TL olmuştur. Benzer tarihlerde, kişi başına düşen borç her geçen gün yükselirken kişi başına düşen milli gelir de 8 bin 760 TL civarına düşmüştür. Tüm bu görüntü içerisinde Türkiye'nin G20'den düşmesinin güçlü olasılığı baş gösteren tehlikelerden biridir.

Yabancı sermayeyi çekmek üzere kurgulanan, sıcak paraya dayalı iktisadi anlayış beslenmeyince ve yapısal reformlar durunca sadece 2015 yılının ilk yedi ayında 44 milyar dolar yabancı sermaye ülkeyi terk etmiştir. Merkez Bankası rezervleri altın dâhil 134,4 milyar dolardan 117,9 milyar dolara düşmüştür. Bu rezervler, Türkiye'nin kısa vadeli borçlarını karşılamamakta, 11,9 milyar dolarlık bir açık hâlihazırda Türkiye ekonomisi için alarm zillerini çalmaktadır. 2015 yılının ilk yarısında Türkiye'ye getirilen dövizleri "kaynak" sorgudan muaf tutan Gümrük Bakanlığı, kara para aklama ve IŞİD'in finansmanı gibi hususlarda ağır eleştiriler alsa da sıcak para girişini canlı tutabilmek için bu karardan vazgeçmedi. Fakat böylesi "şaiBELİ" bir düzenlemeye rağmen mali kaynak akışı artmamış, bilakis, azalmıştır. Geldiğimiz bu noktada, Türkiye 2001 dönemindeki iktisadi verilere geri dönmüştür. İMF'ye verilecek borcun lafı bile unutulmuş, çanlar Türkiye için İMF gibi uluslararası kapital kuruluşların kapısında çalmaya başlamıştır. Bu kapsamda geçtiğimiz aylarda Başbakan Davutoğlu'nun ABD'de finans kuruluşları ile yaptığı görüşmeler ve gerçekleştirilecek olan Davos Zirvesinden hükümetin beklentileri birlikte düşünüldüğünde söz konusu durum ekonomik anlamda manidarlık teşkil etmektedir. Geldiğimiz noktada ekonomideki kötü yönetim, yolsuzlukların araştırılmaması, israf gibi nedenlerden ötürü 2015 yılının ikinci yarısında yapılan bir araştırmaya göre Türkiye'de halkın yüzde 64,6'sı ekonominin kötü yönetildiğini düşünmekte ve yine halkın yüzde 55'i ekonomik kriz beklemektedir.

Bu bağlamda, siyasi krizin aşılması yoluyla çalan ekonomik kriz çanlarına çözüm bulunması Türkiye halklarının TBMM'ye vermiş olduğu sorumluluğun kaçınılmaz

gerekliliğidir. Çünkü 1 Kasım seçimleri sonrası ekonomi dünyasının “olumlu anlamda istikrar” beklentisinin karşılanmayıp otoriter ve çatışmayı esas alan politikaların artarak sürmesi, Türkiye ekonomisini daha derin bir krizin içerisine sokmuştur. Dolayısıyla Türkiye’de siyasi kriz ortamının derinleşmesi ile birlikte baş gösteren ekonomik krizin önüne geçilmesi, başta siyasi kriz olmak üzere tüm sebeplere çözüm bulunması ve yol haritasının belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep ediyoruz.